

BULLETIN

Vereniging van Nederlandse *Kunsthistorici*

VEERTIENDE JAARGANG 2003/1

Prof. dr. Henk van Veen (1950), de nieuwe voorzitter van de VNK, is gewoon hoogleraar in de Kunstgeschiedenis na de Oudheid, in het bijzonder de Nieuwere Tijd (RUG) en gespecialiseerd in de kunst- en cultuurgeschiedenis van de Italiaanse Renaissance. Hij werkte als wetenschappelijk medewerker aan het Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut te Florence (1979-1984) en als universitair docent en hoofddocent aan de afdeling Cultuurwetenschappen van de Open Universiteit te Heerlen (1985-1994)

Van de voorzitter

Een nieuw bestuur is aangetreden met een nieuwe voorzitter en wij zijn vol enthousiasme bezig met plannen te maken voor de nabije toekomst. Wij willen proberen beter te voldoen aan de behoeften die leven bij onze huidige leden en wij willen actief op zoek gaan naar nieuwe leden. Met het oog hierop hebben we een enquête gemaakt, die we aan u hebben toegestuurd. Mocht u deze vragenlijst hebben gemist, wilt u haar dan alstublieft alsnog invullen? U vindt de enquête in dit bulletin.

Als bestuur zien wij ons voor de volgende twee vragen geplaatst. Hoe bereiken wij dat onze huidige leden - van wie velen werkzaam zijn binnen universiteit en museum - zich meer betrokken gaan voelen bij hun Vereniging en meer gaan deelnemen aan de activiteiten die worden georganiseerd? Wat moet onze Vereniging doen om aansprekend te worden voor de groeiende groep vakgenoten die werkzaam zijn op allerlei andere plekken in de maatschappij, zoals de overheid, het onderwijs, de wereld van de communicatie en de commerciële wereld? Want alleen indien de VNK deze 'nieuwe' groepen weet te bereiken, kan zij haar naam blijven waarmaken echt een vereniging van Nederlandse kunsthistorici te zijn.

Het is nog te vroeg voor eensluidende antwoorden op deze vragen, maar we denken als bestuur wel in een heel duidelijke richting. Om de aansluiting met de huidige kunsthistorische wereld niet te verliezen, zal de VNK wat betreft haar inhoudelijke bijeenkomsten, voor een andere, meer gedifferentieerde aanpak moeten kiezen dan nu het geval is. Verder zal de VNK tot een meer regelmatige en beter gestructureerde informatievoorziening moeten komen, die de ambitie heeft de leden te informeren over relevante gebeurtenissen en ontwikkelingen binnen het totaal van het Nederlandse kunsthistorische vakgebied en werkveld.

In concreto zou dit betekenen dat er, in plaats van het Nationaal Kunsthistorisch Congres zoals dat in de afgelopen jaren steeds is gehouden, jaarlijks enkele kleinere, meer gerichte activiteiten komen. De Vereniging gaat hierbij uit van een kunsthistorisch veld dat zich duidelijk verder uitstrekt dan tot universiteit en museum alleen. Wat de informatievoorziening betreft, beschikken we over een fraaie website die inmiddels 'in de lucht is': www.kunsthistorici.nl. Natuurlijk gaan we onze website nog verder uitbouwen en van tal van interessante links voorzien. Tot onze voornemens behoort ook digitalisering van het Bulletin en via de e-mail regelmatig allerlei interessant actueel nieuws doorgeven aan onze leden.

Behalve een informerende, zal de VNK naar het oordeel van het bestuur ook een opiniërende rol moeten spelen. Er is voortdurend meer dan genoeg aan de hand op kunstgebied in Nederland dat om deskundig commentaar van kunsthistorische zijde roept, maar dit vrijwel nooit krijgt van organisaties die zich professioneel met kunsthistorische zaken bezighouden. Kan zo'n opiniërende rol worden gerealiseerd en wordt de VNK tot deelnemer aan het openbare debat, dan zal het niet lang duren of de Vereniging wordt ook naar haar mening gevraagd. Zo zal zij, samen met anderen, op termijn invloed kunnen uitoefenen op kwesties die het vakgebied betreffen dat haar ter harte gaat. Hiervandaan is de stap naar concrete belangenbehartiging niet heel groot. Ook op dit terrein wil de VNK zich, in samenwerking met de SPKO, duidelijker manifesteren, zij het ook noodgedwongen in bescheiden mate.

Ons streven de Vereniging beter te laten aansluiten op de huidige situatie in kunsthistorisch Nederland, zal ook repercussies hebben voor de opzet van de bibliografieën die zij uitgeeft en voor de aard van de prijzen die onder haar auspiciën worden uitgereikt. Hierover laten wij onze gedachten nog verder gaan.

De VNK kan en moet meer gewicht in de schaal leggen dan zij nu doet. Zij heeft daartoe, als oude en gerespecteerde vereniging, alle potentie. Het is aan onszelf om deze potentie in de toekomstige tijd te helpen verwezenlijken.

Prof. dr. Henk Th. van Veen

Oproep Jan van Gelderprijs

Ter gelegenheid van het Nederlands Kunsthistorisch Congres op zaterdag 8 november 2003 zal de jaarlijkse Jan van Gelderprijs worden uitgereikt. Deze prijs, groot € 500,-, wordt toegekend voor een waardevolle publicatie op het gebied van de kunstgeschiedenis (beeldende kunsten, architectuur en toegepaste kunsten) van een onderzoeker die ten tijde van de publicatie niet ouder was dan dertig jaar. De studie moet gepubliceerd zijn tussen september 2002 en september 2003.

De jury roept de leden van de VNK op publicaties die naar hun mening in aanmerking komen voor de prijs vóór 20 september 2003 door te geven aan de voorzitter van de jury, dr. J. P. B. M. de Vries, Gerrit van der Veenstraat 114, 1077 EP Amsterdam, E-mail: j.de.vries@hum.uva.nl.

Call for Papers Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek / Netherlands Yearbook for History of Art

The *N.K.J.* (Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek/Netherlands Yearbook for History of Art) is dedicated to a particular theme each year and offers space to contributions which reflect the increasing diversity of approaches to the study of Netherlandish art, as well as to those based on more traditional methods such as style history and iconology. Contributions to the *N.K.J.* (in Dutch, English, German, or French) are limited to a maximum length of 7.500 words, excluding the notes. The 2004 volume of the *N.K.J.* will be devoted to: Rubens and the Netherlands.

Most accounts of Peter Paul Rubens represent the artist in his cosmopolitan, European aspect, in line with his demonstrable interests and ambitions. Although such interpretations are typically attentive to the ways in which political, socioeconomic, and cultural circumstances and traditions in the Netherlands inflected his persona and work, the interaction between Netherlandish contingencies and trans-local ambition has rarely been the sustained object of Rubens studies. Volume 55 (2004) of the *N.K.J.* will situate Rubens's practices within the context of Netherlandish artistic traditions and social circumstances.

Proposals are invited for articles that address Rubens's engagement with the artistic and literary culture of the Netherlands and that analyze the relevance of the Netherlandish political and social situation for his art and career. Topics might include collaborative practices in Rubens's workshop; the relationship between Rubens's pictorial output and other artistic disciplines such as sculpture, architecture, books, and goldsmithing; Rubens's interest in the literary arts; the visible inflections of Netherlandish patronage or political and social concerns in Rubens's work; Rubens's differential impact on Northern and

Southern Netherlandish art and artists in his time; and the long shadow Rubens's figure onto later constructions of Netherlandish, Northern, or Belgian identity. Studies that compare the 'Netherlandish' aspects of Rubens to his better known 'cosmopolitan' practices, or that question the historicity of this distinction, are particularly welcome.

The deadline for submission of proposals is September 1, 2003, and the deadline for the completed articles is May 15, 2004. Final decisions on the acceptance of any paper will be made by the editorial board following receipt of the complete text.

Proposals for papers, in the form of a 200 word abstract, should be sent (preferably via e-mail) before September 1, 2003, to the secretary of the Editorial Board: Dr. Jan L. de Jong, Department for the History of Art and Architecture, Groningen University, P.O. Box 716, 9700 AS Groningen, The Netherlands; E-mail: j.l.de.jong@let.rug.nl

Beelden in veelvoud

Onlangs verscheen deel 12 van het Leids Kunsthistorisch Jaarboek, getiteld *Beelden in veelvoud. De vermenigvuldiging van het beeld in prentkunst en fotografie*. De massale toevoer aan indringende beelden waarmee televisie, film en digitale media ons tegenwoordig confronteren, kent een lange en fascinerende voorgeschiedenis. Eeuwenlang boden de prentkunst en, vanaf de negentiende eeuw, ook de fotografie mogelijkheden om voorstellingen op grote schaal te vermenigvuldigen en te verspreiden onder heel uiteenlopende afnemers. Het brede bereik van het grafische medium vormt het centrale thema van de bijdragen in deze bundel. De betekenis van het op grote schaal vermenigvuldigde beeld voor de overdracht van voorstellingen, kennis en inzichten onder brede lagen van de samenleving in het West-Europa van de zestiende tot en met de twintigste eeuw staat centraal in dit jaarboek. *Beelden in veelvoud* laat zien hoe de beoogde vermenigvuldiging en verspreiding van het beeld van invloed zijn geweest op keuze en presentatie van de inhoud, op de techniek en op het materiaalgebruik bij de productie ervan. Met bijdragen over uiteenlopende onderwerpen als boek-illustraties en devotieprenten, stereofoto's en postzegels, is deze bundel een staalkaart van de veelsoortige benaderingen die de studie van de productie, verspreiding en receptie van prentkunst en fotografie vereist.

De bundel staat onder redactie van Nelke Bartelings, Anton Boschloo, Bram de Klerck en Hans Rooseboom en bevat verder bijdragen van onder anderen Paul van den Akker, Mattie Boom, C.J.A. Jörg, Ingeborg Leijerzapf en Jan Van der Stock. De rijkgeïllustreerde, gebonden uitgave telt 480 bladzijden en kost € 39,90. *Beelden in veelvoud* is verkrijgbaar in de boekhandel of direct te bestellen bij uitgeverij Primavera Pers, Van 't Hoffstraat 33, 2313 SN Leiden, tel.: (071) 514 44 82, fax: (071) 514 43 72, e-mail: www.primaverapress.nl

Seminar over de restauratie en conservering van moderne kunst

Op vrijdag 6 juni 2003 organiseert de Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis in samenwerking met het Van Abbemuseum, de Stichting Restauratie Atelier Limburg, de Stichting Behoud Moderne Kunst en de KU Nijmegen een seminar over de restauratie en conservering van moderne kunst. Het seminar, georganiseerd mede naar aanleiding van de publicatie *Ars longa, vita brevis? Reflecties over de conservering van moderne kunst aan de hand van 'Two Bottles' van Tony Cragg*, geschreven door Wouter Weijers, zal plaatsvinden in de aula van het recentelijk geopende, nieuwe Van Abbemuseum. Hans Janssen, conservator aan het Haags Gemeentemuseum en voorzitter van de Stichting Behoud Moderne Kunst, zal gedurende het seminar als moderator optreden. De coördinatie is in handen van Ruud Priem (OSK).

Programma:

10.30 uur:

Ontvangst met koffie

11.00 uur:

Woord van welkom en opening door Hans Janssen

11.05 uur:

'De plannen voor een nieuwe opzet voor de Nederlandse restauratie-opleiding op universitair MA-niveau: een samenwerkingsverband tussen de SRAL, ICN, VU, UvA en UM', door René Hoppenbrouwers, hoofd van de afdeling Opleidingen van de Stichting Restauratie Atelier Limburg te Maastricht

11.30 uur:

'Kunsttheoretische vragen m.b.t. materiaal-technische aspecten van kunstwerken en restauratie', door Helen Westgeest, universitair docent aan de Vrije Universiteit en de Universiteit Leiden, alsook lector aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

12.00 uur:

'Ethische problemen bij de conservering van kleurenfotografie in het werk van Ger van Elk', door Sanneke Stigter en 'Corrosieproblemen van beschilderd ijzer: een conserveringscontroversie bij Op-art van Soto', door Rebecca Timmermans. Sanneke Stigter en Rebecca Timmermans zijn beiden kunsthistorica en restaurator Moderne Kunst in opleiding aan de Stichting Restauratie Atelier Limburg. De door hen verzorgde presentaties houden verband met twee recent afgesloten onderzoeksprojecten.

12.45-13.45 uur:

Lunch

13.45 uur:

'De relatie tussen conservator en restaurator in het museum van moderne kunst', door Christiane Berndes, conservator collectie in het Van Abbemuseum te Eindhoven, en Lydia Beerkens, freelance-restaurator moderne kunst en coördinator van de studierichting restauratie moderne kunst van de Stichting Restauratie Atelier Limburg.

14.45-15.15 uur:

Theepauze

15.15 uur:

'De problematiek van het kunstenaars-interview', door Tatja Scholte, onderzoeker op het gebied van de moderne en hedendaagse kunst aan het Instituut Collectie Nederland te Amsterdam

15.45 uur:

'Toelichting op de publicatie *Ars longa, vita brevis?*', door Wouter Weijers, universitair docent aan de KU Nijmegen

16.00 uur:

'Commentaar op de publicatie *Ars longa, vita brevis?*', door Rik van Wegen, conservator in het Bonnefantenmuseum te Maastricht

16.15-17.00 uur:

Discussie

17.00-18.00 uur:

Afsluiting en borrel

Plaats: Aula van het Van Abbemuseum, Eindhoven; de entree voor deelnemers via de Dienstingang aan de Stratumseind 2, routebeschrijving: www.vanabbemuseum.nl/nederlands/route.htm

Deelname aan de bijeenkomst is gratis; de deelnemers aan het seminar krijgen van het Van Abbemuseum vrij toegang tot het museum aangeboden. De lunch is voor eigen rekening van de deelnemers

Aanmelden: per e-mail: OSK@let.uu.nl; reguliere post t.a.v. Secretariaat Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis, Kromme Nieuwegracht 29, 3512 HD Utrecht, beide o.v.v. 'Seminar Van Abbemuseum'.

Symposium 'De Paradox van Instituut en Avant-Garde'

Op vrijdag 6 juni 2003 organiseert het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur in samenwerking met de OSK een symposium in het kader van het onderzoeksprogramma Scenario's voor de Geesteswetenschappen. Het symposium zal onder de titel 'De Paradox van Instituut en Avant-Garde' plaatsvinden in het Museum Het Catharijneconvent aan de Lange Nieuwstraat 38 te Utrecht.

Het artistieke establishment dat in de negentiende eeuw de belangen van de eigentijdse kunst behartigde, heeft van de geschiedenis geen gelijk gekregen. En de toenmalige avant-garde, die buiten dat circuit moest zien te overleven, heeft in de loop van de twintigste eeuw een dusdanige triomf beleefd, dat het museale establishment zich vervolgens bij uitstek is gaan richten op avant-garde kunst (of kunst die zich met die ambitie presenteerde). In vier lezingen zal worden ingegaan op deze problematiek en de paradox waartoe zij heeft geleid – een paradox immers, die van de avant-garde vraagt dat zij reeds in haar eerste ogenblikken een rol bij de gevestigde orde kan vervullen en van de gevestigde orde dat zij zich gedraagt als ware zij de natuurlijke bondgenoot van de avant-garde.

Programma:

13.30 uur:

Ontvangst met koffie

14.00 uur:

Opening door Wiljan van den Akker, directeur Onderzoeksinstituut Geschiedenis en Cultuur UU, en inleiding door de voorzitter van het symposium Peter Hecht, hoogleraar Kunstgeschiedenis UU

14.15 uur:

Evert van Uitert, emeritus Hoogleraar Kunstgeschiedenis UvA, zal ingaan op de vraag hoe de moderne kunst in de tweede helft van de negentiende eeuw in Frankrijk een aparte en exclusieve plaats veroverde en welke partijen daarbij betrokken waren.

14.45 uur:

Jan van Adrichem, hoofd Afdeling Documentatie en Onderzoek Stedelijk Museum Amsterdam, zal spreken over de relatie tussen instituut en avant-garde in het Stedelijk Museum ten tijde van Sandberg en over de eigenaardige situatie waarbij iedereen destijds in het museum wilde worden opgenomen, dat men tegelijkertijd als instituut versmaadde.

15.30 uur:

Pauze

16.00 uur:

Sjarel Ex, directeur Centraal Museum Utrecht, zal, als man van de praktijk, laten zien hoe laat en langzaam de avant-garde in de eerste helft van de twintigste eeuw door de Nederlandse musea werd geaccepteerd en dat vervolgens vergelijken met de wijze waarop de musea tegenwoordig omgaan met actuele kunst.

16.30 uur:

Paul Schnabel, directeur Sociaal en Cultureel Planbureau en Universiteitshoogleraar UU, zal tenslotte de geschiedenis van de receptie van de avant-garde in de beeldende kunst van de afgelopen honderd jaar vergelijken met mogelijk analoge ontwikkelingen in de 'georganiseerde moderniteit' op ander gebied.

7.15 uur:

Borrel

Deelname aan het symposium is kosteloos. Wegens de beperkte capaciteit van de zaal is aanmelden noodzakelijk. Aanmelden is mogelijk tot 30 mei 2003 met vermelding van uw naam en (indien van toepassing) instelling via de website van het OGC: <http://www.let.uu.nl/ogc> of de website van de OSK: <http://www.let.uu.nl/kunst/OSK>. Aanmelding kan ook per reguliere post: t.a.v. OGC, Trans 10, 3512 JK Utrecht of per e-mail: ogc@let.uu.nl, beide o.v.v. 'Symposium De Paradox van Instituut en Avant-Garde'

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dr. Derek Rubin, coördinator onderzoeksprogramma Scenario's voor de Geesteswetenschappen, e-mail: Derek.Rubin@let.uu.nl, tel.: (030) 253 66 28

Symposium 'Christelijk Cultureel Erfgoed'

Op vrijdag 6 juni 2003 organiseert de Afdeling vroeg-christelijke en middeleeuwse kunstgeschiedenis van de Opleiding Kunstgeschiedenis aan de KU Nijmegen een symposium onder de titel 'Christelijk Cultureel Erfgoed'. In zeven lezingen, waarvan de thema's uiteenlopen van middeleeuwse pelgrimstekens tot Nederlandse altaarretabels in Noorwegen, zal het veelzijdige onderzoek van hoogleraren, docenten en junior-onderzoekers worden gepresenteerd. De dag is bedoeld voor een zo breed mogelijk publiek van zowel vakgenoten als andere geïnteresseerden.

Het meeste onderzoek van de Afdeling vroeg-christelijke en middeleeuwse kunstgeschiedenis is ondergebracht in het facultair onderzoeksprogramma 'Christelijk Cultureel Erfgoed'. Onder deze noemer wordt een scala van uiteenlopende onderzoeken uitgevoerd, niet alleen door kunsthistorici. Momenteel worden interdisciplinaire samenwerkingsverbanden binnen 'Christelijk Cultureel Erfgoed' geïnitieerd, die in de toekomst zullen worden gepresenteerd. Het symposium van 6 juni biedt een staalkaart van het breed geschakerde mediëvistisch-kunsthistorisch onderzoek binnen 'Christelijk Cultureel Erfgoed'.

De lezingen zullen weliswaar gespecialiseerd, maar daarbij toch zeer toegankelijk zijn. Het symposium staat daarom open voor eenieder die geïnteresseerd is in de middeleeuwse kunst en cultuur in de breedste zin van het woord.

De entree is vrij. Wel wordt u verzocht zich aan te melden. Voor aanmeldingen en verdere informatie stuurt u een e-mail naar: middeleeuwen@let.kun.nl

Congres Kunst en Economie

Op woensdag 18 juni 2003 zal in Utrecht het eerste Congres Kunst en Economie plaatsvinden. Het thema van de dag is: 'Nieuwe financieringsvormen voor de culturele sector'. De berichten over de (gebrekkige) financiering van culturele instellingen vullen anno 2003 de kolommen van vele kranten. Daartegenover staan positieve verhalen over de relatie tussen cultuur en het bedrijfsleven, een relatie die steeds inniger wordt. Ook nieuwe financieringsvormen als beleggen, co-financiering en participatie-financiering kunnen rekenen op warme belangstelling van zowel de culturele als de financiële markt. De aandacht is vooral gericht op eenmalige transacties en van een structurele aanpak is in de culturele sector nauwelijks sprake. Het Congres Kunst en Economie wil daarin verandering brengen. Met de nodige creativiteit en interactiviteit wil het inzicht bieden in de toekomstige vierhoek cultuur-overheid-bedrijfsleven-publiek. Het congres vormt tevens een impuls voor discussies over *cultural governance* en cultureel verantwoord ondernemen.

Het ochtendprogramma bestaat uit inleidingen over een aantal kernthematieken

door onder anderen prof. Eric Moody, head of Arts Policy & Management. In de middag worden workshops gevormd, waarin de deelnemers met elkaar gaan bouwen aan nieuwe financieringsrelaties tussen cultuur en bedrijfsleven. Op basis van drie uitgewerkte scenario's worden vragen gesteld als: 'Welke financiële potentie legt het bedrijfsleven aan de dag als het om cultuur gaat?', 'Hoe betrouwbaar zijn culturele instellingen in hun relatiebeheer?', 'Welke ruimte bestaat er voor artistieke mogelijkheden voor kunstenaars?' en 'Staat de overheid op afstand of is ze partner in het financiële spel?'. De scenario's gaan ervan uit dat het huidige volume aan kunstsubsidies gehandhaafd blijft, maar dat het krachtenveld verschuift naar de eerder genoemde driehoek.

Het congres vindt plaats op de Faculteit Muziek van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, van 9.30 tot 16.45 uur, en is bestemd voor kunstbestuurders en -managers, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, beleidsmakers, consultants en onderzoekers; uiterste inschrijfdatum: 13 juni 2003; kosten: € 155,-, inclusief BTW: € 184,45. Voor meer informatie en wijze van inschrijving zie: <http://ke-congres.hku.nl> of e-mail: ke-congrs@central.hku.nl

Horst Gerson Lezing

Op donderdag 20 november 2003 zal in de aula van de Rijksuniversiteit Groningen de Twaalfde Horst Gerson Lezing plaatsvinden. Spreker zal zijn: Walter S. Gibson, met als onderwerp: 'The Art of Laughter in the Age of Bosch and Bruegel'. Voorafgaand aan de Horst Gerson Lezing worden nog enkele lezingen verzorgd over recente bestudering van het werk van Jeroen Bosch en Pieter Bruegel.

Deelname is gratis en opgave vooraf is niet noodzakelijk.

Nadere informatie is te verkrijgen bij dr. V.M. Schmidt, Afdeling Kunst- & Architectuurgeschiedenis, Rijksuniversiteit Groningen, Postbus 716, 9700 AS Groningen, e-mail: V.M.Schmidt@let.rug.nl, en bij dr. J.L. de Jong, op hetzelfde adres, e-mail: J.L.de.Jong@let.rug.nl.

PERSONALIA

Op 20 februari 2003 promoveerde **dr. Machtelt Israëls** (1969) aan de Universiteit van Amsterdam cum laude op *Sassetta's Madonna della Neve. An Image of Patronage*. Promotor was prof. dr. Henk van Os.

In het Siena van de Renaissance is Sassetta de toonaangevende schilder en de Sneeuwmadonna (Madonna della Neve) van 1430-1432 zijn meest vernieuwende werk. Ludovica Bertini, weduwe van een opzichter van de kathedraal-werken, bestelt het voor haar prestigieuze kapel in de kathedraal, die zij heeft weten te bemachtigen door een netwerk van invloedrijke personen te manipuleren, onder wie kardinaal Antonio Casini. Archiefvondsten alsmede onderzoek van het altaarstuk tijdens de recente restauratie geven een uitzonderlijk volledig beeld van de ontstaansgeschiedenis van het altaarstuk. Daarmee wordt het een case-study voor bredere kunsthistorische en sociaal-historische vraagstukken, zoals de opkomst van particulier mecenaat, de motivatie en invloed van de opdrachtgever en het ontstaan van het Renaissance altaarstuk. Kardinaal Casini vormt de schakel tussen de Madonna della Neve, waarbij hij een rol als adviseur vervulde, en twee altaarstukken met een gerelateerde iconografie die hij zelf in opdracht gaf: een later Sassetta-altaarstuk in Grosseto en het altaarstuk van Masaccio en Masolino voor de Santa Maria Maggiore te Rome. De Madonna della Neve markeert in de kathedraal van Siena de neergang van het traditionele bisschoppelijke en stedelijke monopolie en luidt tegelijk de opkomst in van individuele opdrachtgevers, die een spirituele en artistieke Renaissance in de stad teweeg brengen. *Sassetta's Madonna della Neve. An Image of Patronage*, Primavera Pers, Leiden, ISBN 90-74310-92-3, € 32,50

Op donderdag 27 maart 2003 promoveerde **dr. Wilma van Giersbergen** aan de Universiteit van Amsterdam op 'De kunst is geheel en al bijzaak'. *De moeizame carrière van C.C. Huijsmans (1810-1886), tekenmeester in Brabant*. In deze dissertatie wordt nader ingegaan op de professionalisering van het vak tekenen binnen het Nederlandse beroepsopleiding in de negentiende eeuw. Voor zover bekend was Constant Huijsmans de eerste die zich daarvoor inzettede. De studie bestaat uit drie delen: een biografisch deel (hoe de liberale katholieke Huijsmans zich staande trachtte te houden in het katholieke Brabant), een institutioneel deel (op welke wijze hij de tekenlessen vorm gaf op de tekenschool, de Koninklijke Militaire Academie, de HBS en de Burgeravondschool), en een tekenkundig deel (hoe Huijsmans zijn zienswijze tot uiting bracht in zijn tekenmethoden en zijn artikelen, die hij publiceerde in het maatschappijkritisch tijdschrift *De Gids* en waardoor hij de provinciale grens wist te overschrijden). Noemenswaardig feit is nog dat Huijsmans op de HBS anderhalf jaar tekenles gaf aan Vincent van Gogh.

Het proefschrift is ook verschenen als handelseditie: Tilburg, Zuidelijk Historisch Contact, ISBN 90-70641-68-2, 334 pag.

Dr. Wilma van Giersbergen is sinds 2000 werkzaam als hoofd van de topografisch-historische atlas bij het Gemeentearchief Rotterdam.

Drs. Janneke Wesseling is **drs. Tineke Reijnders** opgevolgd als voorzitter van AICA-Nederland (Association Internationale des Critiques d'Art). Janneke Wesseling is kunstcriticus van *NRC Handelsblad*. Onlangs won zij de Jan Bart Klasterprijs voor de Kunstcritiek. Zij behaalde haar doctoraal examen kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Leiden. Tineke Reijnders studeerde in 1989 af aan de Vrije Universiteit. Zij bereidt een dissertatie voor over Kunstenaarsinitiatieven in Nederland bij prof. dr. Carel Blotkamp en is membre élu van AICA.

Rectificatie

In het vorige nummer van *Kunsthistorici* zijn abusievelijk wat fouten gemaakt in deze rubriek. Hieronder volgen de juiste personalia.

Dr. Albert Elen is per 1 oktober 2002 benoemd tot senior conservator tekeningen en prenten bij Museum Boijmans Van Beuningen. Hij studeerde en promoveerde aan de Rijksuniversiteit te Leiden, was conservator bij de Koninklijke Bibliotheek en bij de Rijksdienst Beeldende Kunst en sinds 1996 plaatsvervangend hoofdinspecteur cultuurbezit bij het Ministerie van OC&W.

Prijsuitreikingen en algemene ledenvergadering VNK

Op zaterdag 8 november 2003 zullen in Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam de Frederiksprijs (kunstnijverheid en design van de twintigste eeuw), de Van Beuningenprijs (archeologie en pre-industriële voorwerpen) en de Jan Van Gelderprijs feestelijk worden uitgereikt.

Op deze dag zal ook de Algemene Ledenvergadering van de VNK plaatsvinden.

Hierbij nodigt het bestuur van de VNK alle leden uit om op 8 november aanwezig te zijn.

Nadere informatie over de precieze invulling van het programma volgt nog.

E-mailadres

Het bestuur van de VNK stelt het zeer op prijs als alle leden hun e-mailadres doorgeven. U kunt uw e-mailadres op de enquête invullen. U kunt uw e-mailadres ook mailen naar de ledenadministratie: M.deridder@let.uu.nl, o.v.v. VNK

Contributie

Alle leden van de VNK hebben een acceptgiro voor de contributie 2003 gehad. De ledenadministratie verzoekt de leden die de acceptgiro nog niet hebben geretourneerd dit alsnog te doen. Mocht u de contributie over 2002 nog niet hebben betaald, dan kunt u dat tegelijk met de contributie over 2003 voldoen.

VACATURE

SENIOR CURATOR EARLY NETHERLANDISH, DUTCH AND FLEMISH ART

The National Gallery of Scotland in Edinburgh is seeking a highly qualified specialist to curate the outstanding early Netherlandish, Dutch and Flemish collection, which includes paintings, drawings and prints dating from circa 1450-1900. Within this specialism you will be responsible for cataloguing, proposing and curating exhibitions, writing, publishing and lecturing, as well as recommendations upon acquisitions, requests for loans and display of the collection. You will have done postgraduate research in this area and have a good working knowledge of the relevant European languages: experience of working with gallery collections will be valuable.

Salary range (Band 5): £19,656 – £25,553,– (Band 4): £25,553 – £33,219,–
Appointment will be made related to relevant experience.

Civil Service Pension provisions enables NGS to offer a choice of pension arrangements.

Closing date for completed applications is 13th June 2003.

For further information and an application form for the above post, please telephone: 0131 624 6282 (answerphone), or e-mail: apply@nationgalleries.org, stating your name, address, the appropriate job reference number (Ref. NG03 BAND 4 / 5) and job title.

COLOFON

Kunsthistorici wordt uitgegeven door en onder verantwoordelijkheid van de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici.

Bestuur V.N.K.

Prof. dr. H.Th. van Veen, voorzitter
Mevrouw drs. F.R.E. Kuyvenhoven, secretaris
Drs. A.J. van Run, penningmeester
Mevrouw drs. J.T.N. Bartelink
Mevrouw drs. E.J.C. Raassen-Kruimel
Mevrouw dr. J.A.H. Reynaerts
Drs. P.J. Schoon

Secretariaat V.N.K.

Mevrouw drs. F.R.E. Kuyvenhoven
Graan voor Visch 147.11
2132 VC Hoofddorp
E-mail: fransje.kuyvenhoven@icn.nl

Ledenadministratie

Mevrouw M.L. de Ridder
Postbus 1410
3500 BK Utrecht
Tel.: 030-253 64 37 (uitsluitend op dinsdag
en vrijdag van 10.00 tot 14.00 uur)
E-mail: M.deridder@let.uu.nl

Redactieadres

Mevrouw drs. H.H.M. Corman
Graafseweg 9
6512 BM Nijmegen
E-mail: h.corman@planet.nl

Druk

Waanders Drukkers, Zwolle

Lidmaatschap V.N.K.

Een abonnement op *Kunsthistorici* is inbegrepen bij het lidmaatschap van de VNK. De jaarlijkse contributie bedraagt € 22,00 voor leden met een betaalde baan, € 15,00 voor leden zonder betaalde baan, ongeacht in welke maand men zich opgeeft. U wordt verzocht gebruik te maken van de toegestuurde acceptgirokaart. Voor informatie kunt u zich wenden tot de ledenadministratie.

Opzegging

Lidmaatschap en abonnement worden jaarlijks stilzwijgend verlengd. Het lidmaatschap kan alleen schriftelijk bij de ledenadministratie worden opgezegd, op elk moment en met onmiddellijke ingang. *Kunsthistorici* wordt dan niet meer toegestuurd en er volgt geen restitutie van lidmaatschapsgeld. Adreswijzigingen s.v.p. doorgeven aan de ledenadministratie, e-mail: M.deridder@let.uu.nl.

Kopij

Voor kopij, zoals bijdragen, gegevens voor de 'Agenda', 'Berichten' en voor de rubriek 'Personalia' kunt u zich wenden tot de redactie. Ook suggesties voor de inhoud van *Kunsthistorici* en de website kunt u doorgeven aan de redactie.

Website

www.kunsthistorici.nl

Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici

Bezoek ook onze website

www.kunsthistorici.nl